

2. Přidavky na obrábění

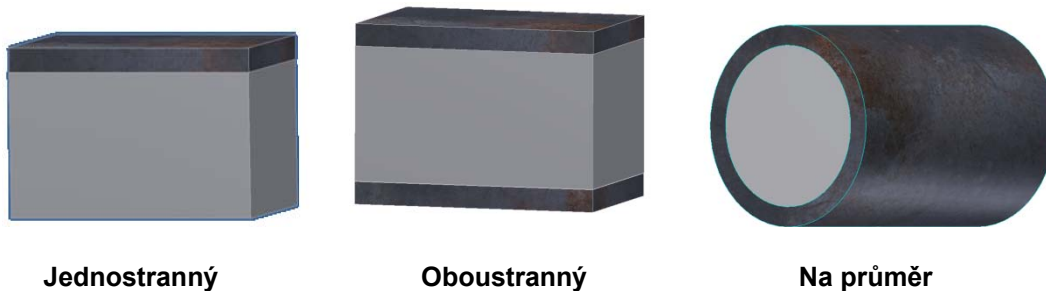
Abychom mohli z polotovaru vyrobít součást předepsaných geometrických tvarů a rozměrů, v předepsané výrobní toleranci a jakosti obrobené plochy, musíme zvolit polotovar s dostatečnými přidavky na obrábění.

U polotovarů rozeznáváme:

- Přidavky technologické
- Přidavky na obrábění

Přídavek na obrábění je vrstva materiálu, která je z materiálu v procesu obrábění odebrána ve formě třísek tak, aby vznikla součást předepsaná výrobním výkresem. Přidavky na obrábění mohou být buď jednostranné anebo oboustranné. Oboustranný přídavek může být souměrný, nesouměrný nebo přídavek na průměr.

Obr. č. 2: Přidavky na obrábění

Celkový přídavek na obrábění p_c je vrstva materiálu potřebná k provedení všech předepsaných operací.

$$p_c = p_h + p_{js} + p_{do} \quad [\text{mm}]$$

kde:

- p_h je přídavek na hrubování
- p_{js} je přídavek na jemné soustružení
- p_{do} je přídavek na dokončovací operaci

Pro určení celkového přídavku na obrábění u válcovaných tyčí použijeme vztah:

$$p_c = \frac{5d_s}{100} + 2 \quad [\text{mm}]$$

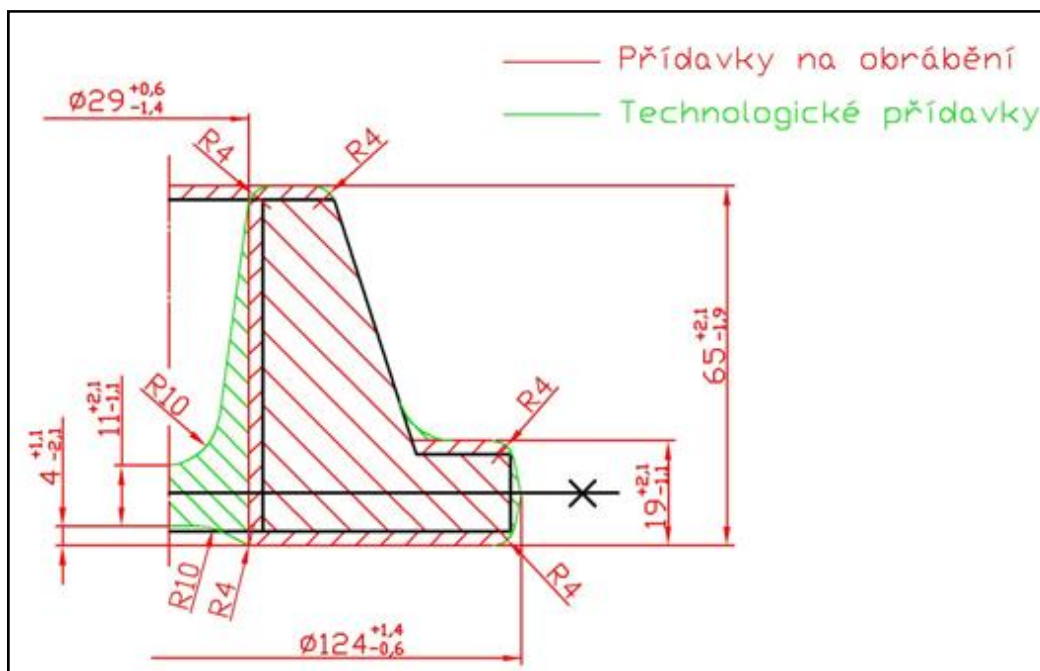
kde:

- d_s je tloušťka nebo průměr součásti

Technologické přídavky jsou přídavky, které jsou nutné pro usnadnění výroby nenormalizovaných polotovarů, např. zkosení pro snadné vyjmutí výkovku, zaoblení u odlitků apod. Některé technologické přídavky se již neobrábí, jiné se počítají do přídavku na obrábění.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obr. č. 3: Přídavky technologické a na obrábění u výkovku

Určení velikosti normalizovaného polotovaru pro rotační součást

Pro určení normalizovaného polotovaru vycházíme z maximálního průměru součásti. Pro jeden kus vyjdeme ze vztahu pro přídavek na obrábění:

$$p_d = \frac{5d_{s \max}}{100} + 2 \quad [\text{mm}]$$

Kde:

p_d je přídavek na průměr
 $d_{s \max}$ je maximální průměr součásti

Určíme průměr polotovaru D_p

$$D_p = d_{s \max} + p_d \quad [\text{mm}]$$

Z tabulek určíme nejbližší vyšší normalizovaný průměr D_p^*

Dále určíme potřebnou délku polotovaru L_p

$$L_p = l_s + p_l \quad [\text{mm}] \quad p_l = 2 \cdot p_c \quad [\text{mm}]$$

Kde:

l_s je délka součásti
 p_c je přídavek na zarovnání čela
 p_l je přídavek na délku